

Isaiam, carbonem quemdam ex Divino Altari tollere volentes, eosdem non suis manibus immediate attrectarint, sed ad illum tollendum forcipe usi fuerint, non obstante, quod Seraphini essent et mero igne Seraphico conflagrarent, illum tamen ignitum carbonem præ reverentia attingere non præsumperunt, quia Deus¹ *ignis consumens est*, quem carbo ille significabat. Idem vero ignitus carbo, ex mente Petri Cellensis, Eucharistie figura erat; unde idem venerabilis Pater inquit²: « Manum subtrahat Se- raphin, quia munus hujusmodi manum aliam non admittit, quam solius dexteræ Dei. » Sacerdos quidem hunc carbonem tractat, consecrat, et consumit, sed non aliter, quam prout Christum repræsentat. In annalibus Ecclesiasticis³ mentio fit sancti Anastasi Synaitæ, episcopi Antiocheni, celebris scriptoris Ecclesiastici; hic ab Achille Statio in latinum translatu et Gregorio XIII præsentatus, in oratione de sacra synaxi, multa de sacra communione dicit, observatione dignissima; inter alia vero adversus illos, qui ad sacram mensam sine debita præparatione accedunt, exclamat, dicens: Ergone nos rapinis et sceleribus pleni, lotis diligenter in aqua manibus, impuri cæteroquin et sordidi quoad animam, os nostrum sanctissimo corpori et sanguini divino, olim pro salute mundi copiose effuso, admovere audemus? Thomas a Kempis considerat⁴, qualiter Salomon maximam præmiserit præparationem, ut templum Jerosolymitanum per septem annorum decursum erigeret, tot argenti et aurii thesauros in illud impendendo. Item qualiter ejusdem templi jam erecti dedicacionem per octo dies continuo festive celebaverit, millenas in eo victimas sacrificando, ac tandem in loco in eodem præparato, arcam Domini tanta cum pompa in illud inferendo; « et ego infelix et pauperrimus hominum, » inquit hic contemplativus, « quomodo te in domum meam introducam, qui vix medianam impendere devote novi horam? » erat quidem vir ille religiosus, summa perfectione conspicuus et tamen de se ita consequenter scribit⁵: « Terrent me delicia propria et ad capienda tanta mysteria, me reverberat impura conscientia. » Imo ipsem Salomon post tot impensos thesauros, post honores, obsequia, maximasque quæ in terra excogitari poterant, præparaciones, ad divinam Majestatem digne recipiendam adhibitas, nihilominus protestatur, dicens⁶: *Ergone putandum est, quod vere Deus habitet super terram? si enim Cælum et Cœli Cælorum te capere non possunt, quanto magis domus hæc, quam ædificavi?* Porro quin Deus ipsem in propria persona per Eucharistiam in anima nostra habitet, nequaquam dubitare possumus, siquidem hoc ipsum sacra

¹ ISA., VI, 6. — ² PETR. CELENS., *de panib.*, c. I. — ³ BAR., ann. 599. — ⁴ TH. DE KEMP., I. IV, c. I. — ⁵ Ib., p. I. — ⁶ III REG., VIII, 17.

Scriptura nimis claris verbis testatur, dum ait¹: *Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo, sed quænam est præparatio, quam ad eum recipiendum præmittemus?* « Accede cum fide, » inquit S. Anastasius Synaita², « et efficaci pœnitentia, et pura conscientia ad Dei mysteria, et omnem sanctificationem assequeris. » Nec refert, quod domus nostra pauperula sit et angusta, quia ut S. Cyprianus inquit: « Fides pura, mens sincera, hunc habitatorem delectat, neque immensi, neque omnipotentis Dei magnitudinem, pauperula domus nostræ angustia offendit, vel arctat. » S. Franciscus de Sales de semetipso scribit: Per 25 annos, a quibus me in servitium animarum consecravi, experientia manibus quasi tetigi, quam sit potens virtus hujus sacramenti in confirmandis in bono animabus, in liberandis iisdem amaris, et solatio adimplendis, et ut uno verbo dicam, in hoc mundo deificandis, dummodo ad illud debita cum fide, puritate et devotione accedant.

DISCURSUS XXXII.

SACRAMENTUM HOC TIMORATIS ET CUM HABITU VIRTUTUM, BONORUMQUE OPERUM AD IPSUM ACCEDENTIBUS, GRATIAS SUAS IMPERTIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Cum timore Domini accedendum est ad hoc sacramentum. — 2. Panes propositionis præparati fuerunt in auro. — 3. Cur Apostoli non celebrarint Missam, nisi post adventum Spiritus sancti et acceptum donum timoris. — 4. Cur hostiae immolanda sacerdos imposuerit manum. — 5. Panis in deserto multiplicatus fuit symbolum S. Euchar. — 6. Sedulum exercitum virtutum optima præparatio ad S. Communionem. — 7. Specialiter resignatio in voluntatem Dei. Et frangendo voluntatem propriam. — 8. Morum immutatio necessaria est, ad digne communicandum. Probatur exemplo Zachæi Christi suscipiens in domum suum. — 9. Imitemur transubstantiationem panis in corpus Christi. — 10. Materia hostiae consecrandæ nos docet modum præparandi nos ad dignam communionem.

Escam dedit timentibus se. Psalm. cx, 5.

1. — Divus Joannes Chrysostomus, in laudes Eucharistie se diffundens, in specie autem de Agni immaculati sanguine tractans, ait³: « Hic animarum nostrarum salus est, hoc lavatur anima, hoc ornatur, hoc incenditur, hic igne clariorum mentem nostram reddit et auro splen-didiorem; » verumtamen advertendum est, quod tametsi hæc arbor vite fructuum, gratiæ, virtutis, sanctitatis, et gloriæ ferendorum fertilissima sit,

¹ JOAN., I, 14, et VI, 57. — ² S. ANAST. SYN., ser. de commun. — ³ CHRYS., h. 45 in Joan.

regium tamen oraculum dicat? *escam dedit timentibus se.* Unde licet in discursu II hujus tractatus, hoc sacramentum a Salvatore ad dandam mundo vitam et salutem, institutum fuisse dixerimus; idem tamen David expresse dicit⁴: *Verumtamen prope timentes eum salutare ipsius, ut inhabitet gloria in terra nostra.* Et Ecclesiasticus pariter ait⁵: *Qui timent Dominum, præparabunt corda sua et in conspectu illius sanctificabunt animas suas.* Porro negari quidem non potest, quin anima, coram sacramento Altaris constituta, in conspectu Dei sit, cum in illo vere adsit realis et corporalis præsentia Christi, neconon aliarum divinarum personarum per concomitantiam; verumtamen Glossa inquit: « Felix anima quæ quotidie mundat cor suum, ut suscipiat habitatorem suum Deum, cuius possessio nullius eget boni, quia omnium bonorum auctor rem in se habet. » Et S. Bonaventura, postquam multis recensisset hujus sacramenti salutares effectus, subiungit, dicens⁶: « Tria sunt quæ exigit a te hujus sacramenti digna susceptio, scilicet corporalem munditatem, puritatem conscientiae et actualem devotionem. » Albertus Magnus quoque se reflectens ad verba illa Psalmi c: *Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum; ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabat, eadem verba de illis exponit, qui mensa sacra communionis accumbunt:* « Hæc dicit ad eos, » inquit, « quos ad mensam istam sedere facit. Sedens in mensa, fide cibum percipit et sacerdos immaculatus in mensa cibum ministrat; » quibus addi potest, quod sacerdos iis pariter qui immaculati sunt, cibum illum communiceat, juxta illud⁷: *Probet autem se ipsum homo et sic de pane illo edat.* Porro quod Deus corpus suum iis dumtaxat communicet, qui illum vere timent, adeo verum est, ut præterquam illud Psalmista asserat, dicendo: *Dat escam timentibus se;* insuper idem Albertus in capite sequenti, adducens illam Psal. cxvii, auctoritatem, particeps ego sum omnium timentium te et custodiendum mandata tua, ita illam exponit⁸: « Hoc est, tui corporis communione participem me facies omnium te timentium. » Hugo de S. Victore ait⁹: « Ipsa autem Eucharistia, id est, bona gratia, ipsa scilicet hostia sacra divinissima vocatur, quoniam divinos facit et participes divinitatis; » sed qui sunt illi, quibus eamdem participat? ii videlicet, qui ad illam digne accedunt.

2. — S. Thomas de Villanova sequentem, a Panibus propositionis deductam, ad propositum nostrum format consequentiam, dum ait¹⁰: « Panes illos sacros, quos propositionis vocabant, teste

¹ Ps. LXXXIV, 10. — ² ECCL., II, 20. — ³ S. BONAV., t. VII in FASC. — ⁴ ALB. MAGN., *de Euch.*, dist. 3. — ⁵ I. COR., XI, 20. — ⁶ ALB., in Ps. CXVII. — ⁷ HUG. DE S. VICT., I. II *Erud. theol. de sacr. fid.* — ⁸ S. THOM., DE VILL., conc. 3 *de sacr.*

« Nicolao de Lyra, non nisi in auro pinsebant et in auro coquebant et in mensa aurea coram Deo proponebant, quos edere, aut contingere nefas erat, nisi ei, qui esset sacerdos, aut de familia sacerdotis. » Aurum autem charitatis et amoris divini est symbolum, quod si igitur Deus panibus istis propositionis, quæ remote tantummodo Eucharistiam figurabant, aurum illud adhiberi voluit, quanto magis idipsum in figurato requiretur? Principaliter autem, cum juxta S. Ambrosi, doctrinam, animam communicare, nihil sit aliud, quam despontari Christo, eumque sibi incorporare. Cui argumento stabiliente illum favere autemans Cantorum textum¹ osculetur me osculo oris sui, ita unumquemque alloquitur communicantem²: « Venisti ad altare; vocat te Dominus Jesus, vel animam tuam et ait: *Osculetur me osculo oris sui,* videt te mundum esse ab omni peccato, ideo te sacramentis coelestibus dignum judicat et ideo invit ad coeleste convivium. » Unde et Cardinalis Toletus ad illam se reflectens, quam Christus Apostolis suis in ultima Cœna exhibuit lotionem; dicendo³: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet,* hanc inde eruit moralitatem, scilicet⁴: « Non ad exemplum humilitatis tantum hæc lotio facta est, sed simul etiam ad significationem et purgationem quandam, quæ non alio tendebat, nisi ut digne convivio futuro corporis et sanguinis Christi vescerentur. »

3. — *Escam dedit timentibus se.* Nescio, si quando observaveritis, primos Christi fideles Panis coelestis consecrationem, Missæ celebrationem, et communionem usque ad Pentecostes solemnitatem distulisse. At vero cur non potius eam statim intra XI post resurrectionem immediate consequentes dies quibus cum iis Christus in terra demoratus fuit, vel saltem intra decem illos dies, quibus post Ascensionem Apostoli in cœnaculo delitare orantes inchoarunt? Ratio nostro congrua proposito assignari potest sequens quia scilicet usque ad tempus illud Spiritus sanctus nec dum descenderat cum gratiarum donorumque suorum th̄sauris, quæ inter singulariter donum timoris Dei eminebat. Eucharistiam equidem Salvator in cœna instituerat, verumtamen cum dono timoris Dei sumendam, quoniam *Escam dedit timentibus se;* hoc autem donum Spiritus Sanctus impertitus erat, ideoque fideles ejus præstolabantur adventum, ut Divino ipsius igne panis ille coelestis perfecte excoqueretur, cum Spiritu, devotione et amore Dei participandus. Cui confirmando nova suffragabitur Spiritus Sancti denominationis contemplatio; siquidem rorem eum Ecclesia appellat dum ait: « Sui roris intima aspersione fœcundet. » Pro cuius intelligentia sciendum, quod olim priusquam manna

¹ CANT., I, 1. — ² S. AMBR., I. V *de sacr.* — ³ JOAN., XIII, 10. — ⁴ TOL., ib.

descenderit ros quidam stillare consueverit, dicente Scriptura: *Mane quoque ros jacuit; qui locum, in quem manna descensurum erat, purificaret.* Hoc autem in figura illis contigit, siquidem manna Eucharistiam designabat, quam cœlestis ros Spiritus Sancti, cui animas cordaque nostra purificare, et mundare proprium est, præcedere debet. Unde et S. Thomas, postquam dixisset¹: « *Charitas facit Deum esse in homine, et e converso (I Joan., iv): Qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo.* » subiungit dicens: « *Et hoc est, quod facit Spiritus Sanctus.* »

4. — Mirabilem sane cærementiam nobis liber exhibit Levitici, ubi Deus de sacrificante agens, hoc ei imponit præceptum²: *Ponetque manus super caput hostæ, et acceptabilis erit.* Philo tamen Hebreus, in lib. de victimis, facilem, eamque ncbis accommodam, hujus præcepti moralem his verbis assignat rationem. « *Quod manus imponuntur victimæ, evidens indicium est innocentiae, exactæque vita sine culpa; postulabat enim Deus a sacrificante, primum bonam mentem, et sanctam.* » Et nihilominus victimæ illæ, quas offerentes tanta eminere debebant vitæ sanctitate, et puritate, arietum erant taurorum, vitulorum aliorumque animalium; quanto igitur major oportet ejus sit integritas, cui per communionem ipsem corporandus est incarnatus Deus? Nonne parem olim munditiam a sacrificantibus exigit David, cum diceret³: *Afferte Domino filii Dei, afferte Domino filios arietum?* Arietes offerabant illi, et nihilominus in immolantibus eos regius Vates, divina filiationis characterem præfulgere jubens, ait: *Afferte Domino filii Dei.* Quem munditiae rigorem S. Basilius discutiens, ait⁴: « *Non cuiusvis donum est Domino Deo acceptum, sed ejus tantum, qui corde puro offert illud; ideo dicit, ut offerant illud, qui sunt filii Dei.* » Quo forte etiam S. Thomas respexisse videtur, quando illam S. Matthei historiam discurrit, in qua S. hic Evangelista corpus Christi post Eucbaristiæ institutionem Josepho Arimatæ traditum fuisse in hæc verba describit⁵: *Venit quidam homo dives ab Arimatæ nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu etc.* Circa quæ proinde verba dictus Angelicus ita discurrit⁶: « *Describitur a patria, qui ab Arimatæ, quod idem quod Rammata, quæ fuit Samuelis, et signat excelsum et iste excelsus fuit. Item ex nomine, quia Joseph, qui accrescens signatur. Item ex religione, quia et ipse Discipulus erat Jesu.* »

5. — Panis ille in deserto multiplicatus, cœlestis hujus Panis symbolum extitit, ut supra probavimus ea autem quæ in præsenti a nobis investigatur, circa hoc miraculum, moralitas in eo consistit, quod Christus mensæ huic accubituros omnes feno

¹ S. THOM., in Matt. — ² LEV., I. — ³ PS. XXVIII, 4. — ⁴ S. BASIL., ib. — ⁵ MATT., XXVII, 57. — ⁶ S. TH., ib.

insidere voluerit. Cujus præcepti mysterium his verbis S. Hilarius declarat¹: « *Accumbere super foenum populus jubetur, non jam in terra jacens, sed lege suffultus, et tanquam terræ foeno, fructibus operis sui unusquisque substernitur.* » Quæ autem opera ad hanc mensam asportanda esse creditis? Resolutionem forsitan ex facto haurimus Sapientiæ, quæ convivium præparatura², misit ancillas suas ut vocarent. Quæ autem hæ sunt ancillæ? Cajetanus respondet³: « *Juxta Hebreum habetur: Misit puellas suas, vocabit super humeros excelsorum civitatis.* » Ecce modus vocandi, quo scilicet Divina Sapientia vocat homines ad convivium suum, mittendo scilicet puellas suas, hoc est, virtutes. Ipsæ enim dicuntur Sapientiæ puellæ ad excitandum homines ad convivium divinum, »

6. — Ut igitur cum fructu panem hunc recipiamus, optimum, ut probavimus, nobis medium subserviet virtutum exercitium; veruntamen non qualecumque, sed fervens et intensum illud sit oportet. Ideoque S. Paulinus ad antiquum illum se reflectens ritum, quo Israelitæ agnum manducare jubeantur calceati, manibusque tenentes baculos, ita ad intentum nostrum sermocinatur⁴: « *Panis verus ac vivus Christus est, quem non potest manducare piger operarius, quia est Pascha nostrum, quod expediti, et præcincti, et firmiter calceati, nec depositis a manu baculis (id est, operibus, quibus niti mur, nunquam remissis) cum omni festinantiæ edere precipimur.* » Sic enim inter alia a Sapiente, forti illi mulieris atributa encomia, unum hoc fuit, quod⁵ *Panem otiosa non comedit.* Quæ verba S. Hieronymus sequenti exponit commentario, dicens⁶: « *Panem quoque otiosa non comedit, cum sacrificium Dominicum corporis percipiens, studet imitari actu, quod mysterio celebrat, multum sollicita, ne indigne panem Domini comedendo et calicem bibendo, judicium sibi manducet, et bibat, sed ut patiendo pro Christo et lacrymas fundendo, bonus quoque actibus insistendo, passionem exempli ipsius quantum valet, sequatur.* » S. Hilarius ad illa de Baptista a Scriptura sacra pronunciata verba: *Erat præcinctus, etc. inquit⁷:* « *Zona autem præcincto, efficax in omne opus bonum est apparatus, ut ad omne ministerium Christi voluntatis cingulo simus accincti.* »

7. — Observandum quoque est, quod cum tempus panem hunc consecrandi in foribus esset, Apostoli cœlestem magistrum suum interrogarunt, dicentes⁸: *Quo vis eamus, et paremus tibi, ut manduces Pascha.* Nimirum non ex proprio Cœnam illam instaurare voluerunt, sed omnia ipsius submiserunt voluntati. Et ideo idem cœlestis magister

¹ S. HIL. CAN., in Matt. — ² PROV., XX, 3. — ³ CAJ., ib. — ⁴ S. PAULIN., ep. 5. — ⁵ PROV., XXXI, 27. — ⁶ S. HIER., ib. — ⁷ S. HIL., c. 2 in Matt. — ⁸ MARC., XIV, 12.

nos docuit, ut priusquam divinum hunc panem a cœlesti Patre suo postularemus, dicendo¹: *Panem nostrum supersubstantiale da nobis hodie,* hanc præmitteremus protestationem: *Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, et in terra,* quasi dicere nobis vellet. Ad sacratissimum Corpus meum recipiendum, nulla cœlesti Patri meo acceptior esse potest præparatio, quam si divino ejus beneplacito conformemini per omnia, nechabeatis voluntatem propriam, sed illam potius supplantetis, et mortificetis. S. Bernardus illa S. Lucæ verba considerat²: *Cognoverunt eum in fractione panis.* Discipuli enim in Emmaus abeuntes, tunc præcipue Christum agnoverunt, dum panem eis fregit. Unde sanctus Abbas ait: « *Frangite te, ut se discat frangere, quia non cognoscetis, nisi in fractione panis.* » Si vis ipsum cognoscere, sicut se fregit, ita te frange, quia qui dicit se in ipso manere, debet sicut ille ambulavit, et ipse ambulare. Frangite te ad laborem obedientiæ, ad humilitatem penitentia. Ideo etiam Ecclesia inter alias per anni circulum in missa legi solitas orationes, hanc quoque ad Deum per sacerdotes suos dirigit: « *Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut quos tuis reficias sacramentis, tibi etiam placitis moribus dignanter deseruire concedas.* » Per vita scilicet et morum novitatem, quæ nobis pariter in illis consecrationis sanguinis verbis commendatur: « *Hie enim calix Sanguinis mei, novi, et æterni testamenti, verbum enim: Novi testamenti, ad vitæ morumque nos extimulat novitatem, quæ in præsenti eo magis necessaria est, quanto magis oportet vinum Eucharisticum novis includi vasis, dicente Christo³: Neque mittunt vinum novum in utres veteres, alioquin rumpuntur utres.* » Talis inveteratus ute Judas erat, vetus homo, ideoque suspensus crepuit medius, quando hoc in se vinum suscepit; utres ergo novi, mores sancti, innocentia, candorque animæ timoratae, quæ ambulat in innocenta vitæ.

8. — Jacob quondam Patriarcha, sequens legitur suis divulgasse edictum⁴: *Abjicite deos alienos qui in medio vestri sunt, et mundamini, ac mutate vestimenta vestra.* Circa quod præceptum; scire percuparem, cur similem sanctus Patriarcha legem citius non præscriperit? sed facilis ex ipsomet immediate hoc subsequenti contextu eruitur responsio, cum dicitur: *surgite et ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo.* Igitur ubi sacramenti hujus remota duntaxat figura conrectanda erat, omnia disperdi abjicique jubentur idola, perfectaque institui lotio, cui proinde subditi oī temperantes, dederunt ei omnes deos alienos, quos habebant, et ille infudit; et sub terram omnia idola abscondit, penitusque abolevit, priusquam ullus eorum monti Bethel pedem inferret, quæ Domus panis interpre-

¹ MATT., VI, 11. — ² LUC., XXIV, 35. — ³ MATT., IX, 17. — ⁴ GEN., XXXV, 2.

tur. Verum enim vero quorsum ad remota devolvimur figuræ? vicinam in lege nova Zachæi domum ingrediamur, qui nullam non adhibuit curam, ut digno Christum exciperet hospitio: quem proinde S. Chrysostomus nobis hunc in finem representat, dum ait¹: « *Zachæi domum cogitatione ingrediaris, et considera, cum audisset Christum in eam ingressurum, quomodo eam ornavit; non enim curieulo ad vicinas contendit, mensas, sedes, subsellia petens eburnea, sed ornata gratissimo Christum decoravit.* » Quem autem magnificentem adeo, tantoque hospiti gratum, hujusmodi fuisse arbitramini apparatum, unica fuit morum mutatione innovatio²: *Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus:* ideoque etiam audire meruit: *Hodie huic domui salus a Deo facta est.*

9. — Panis vi verborum consecrationis suam mutat naturam, et substantiam, et ad materiam nobilissimam et dignissimam, qualis Filiæ Dei corpus est, sublimatur. Conveniens itaque erit, ut et nos hanc imitemur transubstantiationem, eoque cibati pabulo, naturam, vitam, moresque nostros mutemus in melius; quem ut effectum sortiamur facilius, ad confessionem sacramentalem configiamus, quæ hujusmodi in vobis mutationem operandi, titionemque inferni in paradisi seraphinum transmutandi efficacia pollet, regioque vali obtulerimus suadenti³: *Confitemini memorie sanctitatis ejus.* Ast interrogaverit forte quispiam, cur Eucharistia sanctitatis titulo condecoratur? Cui dubio duplex reddi potest responsio. Et quidem in primis quia Sanctum in se continet sanctorum. Deinde vero quia sanctitatem in omnibus ad eam accedentibus requirit. Ideoque Hugo Cardinalis ait⁴: « *Confitemini peccata, cum accedere debetis ad sanctum Domini corpus sumendum.* »

10. — Novam, circa dignam Communionem, nobis instructionem Salmeron exhibet, ab hostia desumptam, quæ adoranda proponitur. Dicit enim⁵: « *Compendiosum communicandi modum ipsa hostia, quæ adoranda offertur, nobis exhibet:* » Illa ex frumento conflata est, multis mediantibus granis absque fermento et igne cocta; partem exteriorem effigiatam habet et rotundam. Quibus ex circumstantiis sequens eruit mysterium. Primum itaque frumentum esse oportet, quod omnium granorum est optimum; id est, profiteri nos decet fidem Christiano-Catholicam, sine qua homo hujus nequit esse capax sacramenti, quod est vere panem filiorum. Frumentum ergo simus necessum est; illius participantes naturam, qui de se protestabatur, dicens: *Nisi granum frumenti cadens, etc.* Iterum sicut hostia ex pluribus unitis conflatur granis, ita quoque fideles, in Ecclesia per sacra communionis virtutem uniri oportet. Præterea omni fermento

¹ CHRYS., h. 86 in Matt. — ² LUC., XIX, 8. — ³ PSAL. XXIX, 5. — ⁴ HUG. CARD., ib. — ⁵ SALM., t. IX, tr. 40

carere debet hostia, ut per hoc nobis insinuetur, liberos nos esse debere, et immunes ab omni malitia, non solum mortali, sed etiam veniali, dummodo ad sacram illam hostiam sumendam digne velimus accedere. Vatabatur olim Hebrais, ne tempore Paschatis, aliquod in domo fermentum reserarent, et si forte illius aliquid in ea residuum esset, abjiceretur; per quod docemur, quod non solum abolendum sit in nobis peccatum, verum etiam omne illius eliminandum sit periculum, et occasio proxima. Ad hæc hostia ut fiat, igne et aqua opus habet, ut inde discamus, quod ad sacram hanc mensam adducendæ sunt lacrymæ compunctionis, et devotionis nec non ignis amoris, quem Filius Dei accensurus, in terram descendit. Denique pars anterior hostiæ effigiata esse solet, et ut plurimum imaginem crucis refert, vel crucifixi, ex alia vero parte nuda et plana esse consuevit, per quod docemur, duas in Christo esse naturas quarum una scilicet humana subjecta est morti, altera vero nimur divina, omnino impassibilis existit; atramque enim in hoc sacramento confiteri et venerari debemus, licet divina incomprehensibilis existat. Tandem hostia rotundam figuram præfert quia Deum nobis repræsentat, qui nec principium habet, nec finem. Ac proinde idem doctissimus auctor discursum suum his verbis concludit: « Ille « debet esse principium et finis tuæ communionis, « ut ab ipso incipiens, in ipsum regrediaris. »

DISCURSUS XXXIII.

IN COMMUNIONE LAUDES, ET GRATIÆ DEO REDDENDÆ;
ET RECIPIENDUM ESL CORPUS DOMINI IN SOLITUDINE
CORDIS, ET CUM DEVOTIONE.

IDEA SERMONIS. — 1. Panis Euch. impinguat animam. Communicatur incipiamus cum Christo a gratiarum actione. — 2. B. V. concepto Filio Dei, statim erupit in gratiarum actionem. Cur voluerit Christus corpus suum condiri aromatibus. — 3. Communicaturus sequestratur prius a tumultibus popularibus. — 4. Post S. Communionem non statim ad vana et prophana declinandum est. Sic fecit Judas et hinc perire. — 5. Invectiva contra illos, qui communione accepta, a cultu Dei statim recedunt. — 6. Hoc facientes merentur privari fructu illius. — 7. Pulchra instructio S. Theresiae pro communicantibus. Simile Regis ad commune hospitium declinantis et inurbane tractati.

Sicut adipe et pinguedine repleteur anima mea, et labii exultationis, laudabit os meum. Psal. LXII, 61

1. — Adeps animæ fidelis, et pinguedo alia esse nequit, quam quæ ab hoc pane derivatur, de quo in Scriptura dicitur¹: *Pinguis panis ejus præ-*

¹ GEN., XLIX, 1.

bebit delicias regibus. Panis nostris pistus manibus corpus nutrit, et impinguat, is vero panis, qui de cœlo descendit, animam alit et corroborat, deque hoc ultimo David in spiritu prophetico discurrit, inquiens: *Sicut adipe, etc. Notandum vero, quod eidem pani laudes quoque et voces associet jubili; ait enim: Et labii exultationis laudabit os meum.* Per quod nos erudire voluit, quod sacramentum hoc, præcedenti oratione honoramus, et cum gratiarum actione, recollectione mentisque secessu ad ipsum accedamus. Quem pariter in finem missæ Postcommunio, juxta Ruperti Abbatis sententiam instituta fuit, juxta illa quæ hic auctor in lib. de Divinis officiis in hæc verba commemorat²: « Cantus quem Communionem dicimus, quem post cibum sa- lutarem canimus gratiarum actio est, juxta illud: « Edent pauperes, et saturabuntur, et laudabunt Dominum, qui requirunt eum » Porro numquam Christus Dominus post corporalem cum Apostolis habitam refectionem, in hymnos et spiritualia legitur prorupisse cantica, nisi in ultima cena post sanctissimi corporis sui institutionem, quando hymno dicto, vel ut alii legunt³, cantato, exierunt in montem. per quod nos Christus docere voluit obsequium, quod Eucharistia post communionem sacram præstare oportet. Quod factum D. Chrysostomus considerans, ita in hujus instructionis inventur transgressores⁴: « Audiant hoc, qui quasi porci eum jam comedenter, eversa calcibus mensa, temulent consurgunt, cum agere gratias debeant. » Profecto si post mensam corporalem, talis exigitur gratitudinis exhibito, quanto magis post Eucharisticam? « Gratias egit » inquit idem sanctus, « antequam discipulus daret, ut etiam nos ab actione gratiarum incipiamus. Gratias egit, postquam dedit, et hymnum cecinit, ut nos quoque similiter faciamus. » Ejusdem debiti solutionem urget Palmista, inquiens⁵: *Confiteantur Domino misericordia ejus, et mirabilia ejus filiis hominum. Quia sativit animam inanem, et animam esurientem satiavit bonis.* Unde non immerito S. Gregorius Nazianzenus ait⁶, quod cibus iste cœlestis, « cibus eorum est, qui recte esuriunt: » quotquot igitur hoc satiati sunt pane, bonitatem, et magnificientiam profiteantur divinam: *Confiteantur Domino, etc.* In missa, super qua S. Germanus patriarcha Constantinopolitanus in *Theoria rerum divinarum* commentarium scripsit, inque multas alias cœremonias, diaconus in fine illius ad populuni conversus, dicebat: « Stenus recti, qui accepimus panem intaminatum immortalium; » quam cœremoniam dictus sanctus hac glossa illustravit: « Recta cogitatione stenus, gratias agentes. » Joel propheta quoque ait⁶: *Comedetis vescentes, et saturabi-*

¹ RUP. ABB., l. II de div. offic. — ² MATT., XXVI, 30. — ³ D. CHRYS., h. 83 in Matt. — ⁴ PS. CVI, 8. — ⁵ NAZ., OR. 2. — ⁶ JOEL, II, 24.

DE EUCHARISTIA ET COMMUNIONE, DISC. XXXII..

mini, et laudabilis nomen Domini Dei vestri, qui fecit vobiscum mirabilia. Ubi dubium non est, quin per hunc cibum satiantem, mensa intelligatur Eucharistica, utpote in qua Deus¹ memoriam fecit mirabilium suorum. Et quidem Theodoretus inquit²: « Hic bonorum finis, et caput est, non bonis ad satisfactionem repleri, sed potius bonorum largitorem laudare, et grata memoria prosequi. » Unde et David nos invitat, dicens³: *Tollite hostias, et introite in atria ejus, adorate Dominum in atrio sancto ejus.* præsertim cum hæc verba ita ad intentum nostrum Lyranus exponat, dicens⁴: « Id est, laudibus divinis extollite corpus, et sanguinem Jesu Christi, sub speciebus panis, et vini, quæ dicuntur hostiæ in plurali, quia licet sint unum sacramentum perfekte, tamen sunt ibi duæ consecrationes distinctæ. »

2. — Ipsam Dei genitrix, ut primum carne nec non sanguinibus virgineis suum vestierat filium, quem in sacramento hoc in animæ nostræ suscipimus nutrimentum, suam illico linguam in laudes, et gratias divinas exsolvit, dicens⁵: *Magnificat anima mea Dominum. Et exultavit, etc.* quia nimur digne eum jet fructuose receperat; cujus et nos, si imitatores esse volumus, participes fieri possumus. Tametsi corpus Christi divinitati unitum, nec bal- samo, nec aloë, nec myrra, nec aliis indigeret aromatibus, ut præservaretur a putredine, siquidem indubitate manebat illa prophetica assertio⁶: *Non dabis sanctum tuum videre corruptionem; nihilominus unguentis ad nostram instructionem condiri voluit, siquidem aromata orationem præsignant, juxta illud Psalmi⁷: Dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo;* hæc siquidem a communione, et monumento cordis nostri, in quod eum reponimus, inseparabilis esse debet, dicente S. Bernardino⁸: « Hæc orationis bona sunt aromata illa, de quibus, Marci cap. xvi, dicitur: Maria Magdalena, et Jacobi, et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum; » qui idem S. in alio quodam sermone, præsenti non absimilem in hæc verba instituit discursum, dicens⁹: « Præparatio est oratio devota, cum oratio sit elevatio mentis in Deum, quando mens devote orat, ob viam pergit Christo ad se venturo, ut vere cum propheta dicere possit: *Et ego ad te Domine clamaui, et mane oratio mea præveniet te.* Et vere dignum, et justum est, ut, postquam Creator omnium, et Salvator tuus ad te de cœlo tanta benignitate descendit, et tu ei per mentis elevationem obviam pergas, quod quidem efficere potes, cum in devota tua oratione, et mentem ab exteriori ribus revocas, et eam, ne extravagetur, in se

¹ PS. CX, 4. — ² THEODORET., ib. — ³ PS. XCIV, 9. — ⁴ LYRAN., ib. — ⁵ LUC., I, 47. — ⁶ PS. XV, 10. — ⁷ PS. CXL, 2. — ⁸ S. BERN., t. II, s. 57, a. 2, c. 3. — ⁹ IDEM, s. 56, a. 3, c. 6.

ipsam coartas. » Hic siquidem recessus, et solitudo unice a nobis exigitur, quemadmodum patebit ex dicendis.

3. — Utraque vice, quando Christus turbis panem multiplicavit, Eucharistie figuram, loca elegit solitaria, deserta, et a popularibus sequestrata tumultibus; ut nimur edoceamus omnes, quotquot ad hanc accedimus mensam, sancti recessus et solitudinis necessitatem. Iterum manna non pluebat nisi in desertis, dicente Philone: « Non ubique appetet, sed ubi desertum est, vacuum vitii et affectibus. » Item in horto, a communi incolatu dissito, sepulchrum sacrosancto suo corpori elegit; ut assent Dugo Hostiensis, dum ait: « Est autem monumentum tuum in horto novum, et in petra excisum, quia amica tua fidelis anima hortus conclusus est. » Anima enim solitudinis amans, hortus conclusus est, in quo coelestis ille sponsus delicatur, cuius delicia sunt esse cum filiis hominum¹; veruntamen delicia istæ non ubique, sed tantum in solitudine reperiuntur. Unde sponsæ quandam festive accinebatur²: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* « Solidatur in petra amoris tui, » idem inquit Dugo « consepiens seipsam tibi in interiori hōmine. » Porro Salmeron ad idem alludens sepulchrum, aliam tangit circumstantiam, dum ait³: « Debet esse sepulchrum clausum, ut intelligas, cor ipsum apertum non præstandum vanitatibus aut occasionibus peccati, ne dæmones Christum ex corde furentur: Qui non vigilanter custodit Christum, cito illum amittit, et filius mortis efficitur; in veteri etiam testamento, vas quodcumque sine operculo raprobabatur a sacrificio: in quem modum, animus, qui non habet diligentis custodiam operculum supra se, etsensus suos, reprobus est. »

4. — Inter alia Jeremiæ lamenta, unum est, in quo ait⁴: *Matribus suis dixerunt, ubi est triticum et vinum? cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis, cum exhalarent animas suas.* Quæ verba S. Paschasi hunc in modum exponit⁵: « Nostra Ierusalem amare plorat, quia numerosior ejus pars vulnerata est in plateis, cum relicto angusto itineri via arripit latiores. » Ad nostrum vero propositum considerare possumus, quod tametsi fora frumento illo abundant, quo corpora nostra atulantur; attamen frumentum electorum ibi languet, quia in foris et locis publicis, inter strepitus sacerdotiales, et negotia prophana, inter empliones et venditiones, in quibus studium lucri, concupiscentia carnalis, et curiositas prævalet et regnat, communionem, dum adhuc sacramentum integrum in pectore gerunt, ad negotia prophana se recipiunt

¹ DROG. HOST., de Sacr. Dom. Pass. — ² PROV., VIII, 31. — ³ CANT., VIII, 5. — ⁴ SALM., t. IX, tr. 40. — ⁵ THREN., II, 42. — ⁶ S. PASCH., ib.